

Full fart nerför RAUTAS

Förväntningarna är högt ställda när vi landar vid Rautasjärvi. En röding på över tre kilo har just fångats. Snart ska vi ge oss av på en vild färd nerför kirunabornas favoritälv.

Text och foto:
STURE MARKSTRÖM

Mitt bland all fiskeutrustning ligger hockeyhjälmarna och flytöveraller. Jag pekar på prylarna som jag förmodar kommit med av misstag och undrar vad vi ska ha dem till.

– Den där utrustningen kommer du att behöva om du ska ta dig levande hem, säger Thomas.

Jag frågar ingenting mer. Nu ska det fiskas. Senare kommer jag att förstå att det inte är något skämt.

Roger Jacobsson, Thomas Lasu och Mikael "Kylmä" Kylmäniemi jobbar på Ishotellets äventyrsbolag. De har tagit med mig till kirunabornas favoritvatten, Rautasälven.

Vi slår upp lägret alldeles nedanför Rautasjärvi. Sjön är känd för rödingpimpling från ark. Nu ska vi försöka fånga dem på flugspö.

– Vi vet var dom står. Jag provar strömnacken här utanför. Om inte det fungerar så känner jag till en grop som vi kan vittja, säger Roger.

Vi andra går till första forsen nedanför sjön. Knappt har vi kommit dit förrän Thomas vandrar ner vid stranden med böjt spö. Kylmä springer efter med

håven. Det är ingen jättefisk, men en hyfsad öring.

Vi får ett par skapliga öringar, men väntar på fullträffen. Vi vet att de finns där, både stora öring och röding. Det är endast ett par dagar sedan en fiskereporter från TV besökte älven. En röding på drygt tre kilo blev hans fångst.

Kanske är det så att Roger vet exakt var de står. Jag håller noggrann uppsikt över honom när han vadar runt mig och förbi några stora stenar. Med målmedveten blick passerar han en kraftig fors. Ett tag ser det ut som att han är på väg till andra sidan, men så stannar han upp. Han kastar snett nedströms mot en hölja.

Fem minuter senare vänder jag mig om igen. Roger håller i ett böjt spö. Det är en stark fisk. Han vinkar till sig Thomas för att få hjälp.

Efter vådlig vadning är Thomas på plats och kan håva in en öring. Det är en rejäl fångst långt över två, kanske närmare tre kilo.

– Det där är en fin matfisk! Ska vi äta upp den? undrar Thomas.

► – Nej, nej! Den är alldeles för fin för det. Såna här fiskar måste man släppa tillbaka, säger Roger och stoppar den hungrige Thomas från att begå mord.

Jag och Thomas vandrar nedströms för att hitta några matfiskar i lämpligare storlek. Här förändrar älven sin karaktär. Den delar upp sig i flera grenar, korta forsar avlöses av långsamt flytande kanaler. Sedan återförenas älvens grenar i ett enda stort sel, flera hundra meter brett, med öar som det strömmar runt. Det är ett riktigt drömfiskevatten. Här finns möjlighet för både flugfiske och spinnfiske.

Thomas och jag väljer att ta oss ner till en liten ö. Runt ön flyter två smala strömmar som mynnar ut i ett större sel. Vi börjar fiska på var sin sida om ön.

3

EN LYXIG MÅLTID DUKAS UPP mitt ute i vildmarken. Det blir vitt vin till den stekta rödingen. Till sashimibitarna serveras en singelmaltwhisky.

Första hugget kommer i slutet av en kort fors, ett typiskt öringsställe. Därför blir jag något förvånad när jag ser en fisk med lysande röd buk streta emot i ytan. Det är en fin matfisk så jag stoppar ner den i fiskpåsen.

Jag hinner inte med mer än några kast till förrän nästa röding hugger. Även Thomas lyckas på andra sidan ön. Ganska snart har vi landat fyra rödingar i samma storlek som får följa med hem till middagen.

Roger och Thomas tar tillvara på delikatesserna. Två av dem steks i smör. De två andra rödingarna skärs i små bitar för att ätas råa som japansk sashimi.

Kylmä har hand om bordsserveringen och dukar upp för en lyxig måltid på ett litet bord mitt ute i vildmarken. Det blir vitt vin till den stekta rödingen. Till sashimibitarna serveras en singelmaltwhisky, vilket förvånar mig först, men jag inser snart att kombinationen sitter lika bra i gommen som sill och brännvin.

Jag vet inte om det är på grund av whiskyn, men plötsligt börjar Thomas yra om sina senaste innovationer.

– Jag har tänkt bygga en kläckningsmaskin. Den ska kläcka en speciell sorts slända som inte finns någon annanstans. Jag ska placera den ovanför forsens och så ska den få ösa ut sländor så att fisken blir selektiv. Sedan slår jag av den och då är jag den enda som har en imitation av sländan tacklad på spöet, säger Thomas.

Han har knappt berättat klart förrän han börjar tala om nästa uppfinning, robotlaxen.

– Det ska vara en radiostyrd minilax, en grilse som simmar runt i poolen och retar upp 20-kiloslaxarna. När de blivit riktigt arga så slänger jag ut flugan och då smäller det direkt.

Thomas börjar sedan spekulera i varför laxarna lockas av olika dofter av föda, samtidigt som de inte äter något under vandringen upp i älven. Då känner Roger att han måste gripa in.

– Det där ska man nog inte fundera på för då blir man tokig, säger Roger vädjande och låtsas som att Thomas är helt normal.

Efter en kort middagsvila ger vi oss av på ett sista fiskepass innan läggdags. Det blir några skapliga fångster, bland annat får Thomas en öring på drygt kilot trots att han inte hunnit installera kläckningsmaskinen.

Nästa dag visar Roger och Thomas hur tunga män vadar. På ett ställe där älven har en jämn grusbotten tar de sats från ena sidan och springer snett nedströms mot huvudfåran på andra sidan.

Det är knappt att de bottenar när de närmar sig andra sidan, men tack vare en diet fylld med kalorier har de tyngd nog att få ner fötterna så att de nudar botten. Som kopior av seriefiguren Obelix dundrar de över strömmen med expressfart.

Kylmä och jag blir kvar på södra sidan om älven. Det finns inte en chans att vi skulle kunna ta oss över med samma metod. Vi är i jämförelse lättviktare och skulle svepas iväg som löv om vi försökte.

Det visar sig vara ungefär likvärdigt fiske på båda sidorna av älven. Vi får några rödingar och öringar, men de där riktigt stora uteblir.

– Det finns större fisk längre ner, säger Thomas när vi nästa dag pumpar upp gummikanoterna och ger oss av nedströms.

Vi paddlar över några sel som binds ihop av korta strömmar. Efter att ha tagit oss ner för en fors stannar vi till vid en djup långsamt flytande ström som binder ihop två sjöar med varandra.

– Här finns det monsteröringar. Mina ►

4

”Första hugget kommer i slutet av en kort fors”

7

6

5

8

Fisket i Rautasälven

● RAUTASÄLVEN ÄR DRYGT FEM MIL LÅNG.

Den startar sitt flöde vid Rautasjärvi nordost om Kebnekaise. Till att börja med varvas korta hårda strömmar med stora sel och långsamt flytande kanaler. Det är ett riktigt drömvatten för både spinn- och flugfiske. Längst upp är det mest öring och röding. Älven blir allt mer strid när den närmar sig Kirunavägen. Öring finns längs hela älven. Längre nedströms är det mer harr samtidigt som rödingen blir ovanligare. Nedanför Kirunavägen är älven snabb med många forsar ända fram till ett delta just innan den mynnar ut i Torneälven. Deltat erbjuder ett bra harrfiske.

9

►► kompisar har haft på fiskar långt över fem kilo här, men de brukar vara svåra att få upp. Oftast sliter de sig loss, säger Thomas.

Uppgiften om monsteröringarna sätter fart på min fantasi. I varje kast förväntar jag mig hugg. Onekligen ser älven lovande ut. Några hundra meter ovanför lägerplatsen avslutas en stor sjö med en skarp sväng som bildar en samlad och djup strömnacke. Därefter följer en kort fors ner i en djup rund pool, ett ställe för spinnfiske. Sedan är det ytterligare en kort fors innan en djup kanal bildas alldeles utanför lägerplatsen. I den djupa fåran ligger flera stora klippblock. Det ser ut som en perfekt plats för stor öring. Därefter breder älven ut sig igen och skapar en grund fors som störtar ner i nästa sjö.

Sista kvällen innan vi ska paddla vidare sätter jag ihop mitt tvåhandsspö. Nu ska det satsas på stor öring! Jag knyter fast en svart hårvingad tubfluga. Jag har hunnit fiska mig en bit neråt älven när jag i ett av få lyckade kast når över strömfå-

ran. Tubflugan har just landat alldeles ovanför en sten när en stor plog bildas i ytan med riktning mot flugan. Sedan vet jag inte vad som händer. Möjligtvis känner jag en kort liten stöt i flugan eller också är det inbillning eller en nervös reaktion. Jag gör i alla fall ett mothugg. Men ingenting fastnar på kroken.

Jag stirrar häpet ut över strömmen i någon sekund innan jag kommer mig för att kasta igen.

Gång på gång fiskar jag av samma sträcka, men fisken vägrar visa sig igen. Jag får visserligen några hyfsade öringar, men den som visade sig ytan var stor. Det såg ut som en riktig monsteröring

Nästa dag sätter vi oss i kanoterna för att paddla hela vägen ner till där kirunavägen korsar älven. Första sträckan går över stora sel och nerför små forsar. När vi paddlat drygt en timme nedströms viker vi in mot land.

– Vi ska bära över den här kullen. Sedan måste du ta på dig det här, säger Roger slänger en våtdräkt och en hjälm till mig.

Jag tror först att han skojar, men när vi kommer över kullen inser jag nyttan av utrustningen. Visst har jag hört talas om att Rautasälven är vild, men ska vi verkligen paddla utför den här forsen?

Jag hinner inte framföra några protester förrän Thomas skjuter ut kanoten och ber mig hoppa ombord.

Vi klarar de första forsarna med stil. Sedan kommer några långsmala sel. I det klara vattnet ser jag bland de största harrar jag någonsin sett. Åtminstone är det tre stycken som är en bra bit över ett kilo. Vi hinner dock inte stanna och fiska utan glider vidare nerför älven.

Färden blir allt våldsammare. Thomas skriker hela tiden ut order hur jag ska paddla. På ett ställe hänger jag inte med. Vi ränner med full kraft upp på land. Gummikanoten är turligt nog välbyggd och tål även denna behandling.

När vi når vägbron är jag trött, våt och lycklig. Jag är fylld av adrenalin. Den avslutande forsfärden har förhöjt upplevelsen till ett äkta fiskeäventyr. ♦